

De Morgenster 22 oktober 2023
Een dienst van Woord en Tafel
Serie 'Reisgenoten'
Thema: Je geroepen weten

Orde van dienst

Inleidende orgelmuziek
Luiden van de bel en aansteken van de kaarsen
Woord van welkom door de ouderling van dienst
Zingen: 282, 1, 2 en 3 [Genesteld aan uw hart]
Groet en bemoediging
Drempelgebed
Zingen: 333 [Kom, Geest van God]
Inleiding op het thema
Gebed om ontferming, besloten met het zingen van 301-k
Glorialied: Psalm 92: 1 + 2
Moment met de kinderen, besloten met het zingen van 531, 1
Eerste schriftlezing: Numeri 10: 29-32
Zingen: O waar wil je heengaan? [Liederen en gebeden uit Iona & Glasgow 21]
Tweede schriftlezing: Matteüs 4: 18-25
Zingen: 'U komt de lof toe' [339a]
Overweging
Wij zingen bij wijze van geloofsbelijdenis: Aan U, Vader alle glorie
[Het liefste Lied van overzee 1, 1 - op de melodie van lied 103c]
Dankgebed en voorbeden
Mededelingen; inzameling van de gaven onder orgelspel
Nodiging
Lied bij de tafel: LB 388 [Voor ieder van ons] *Couplet 1, 2 en 3*
Instellingswoorden
Zingen: 228 [Gezegend ben jij]
Onze Vader
Wij wensen elkaar de vrede van Christus toe
Tijdens het delen van brood en wijn zingen we - 'Eat this bread' (Taizé)
Dankgebed
Slotlied: 362 [Hij die gesproken heeft]
Zending en zegen
Gemeente: gezongen Amen
Uitleidend orgelspel

* * * * *

Overweging

Afgelopen donderdagavond gebeurde er in de Morgenster iets wonderbaarlijks. We waren toen samengekomen als wijkkerkenraad, en ontvingen Peter Verhoeff. Hij is onze classispredikant, zeg maar een soort bisschop van Noord-Holland maar dat woord mogen we niet gebruiken. We hadden een mooi gesprek met hem. Hij wilde weten hoe het met ons was, en met *u* was. Aan het eind van het gesprek wilde hij met ons graag nog wat meer de diepte in. Hij stelde voor om dat te doen aan de hand van het woord '*roeping*'. Toen dacht ik, 'hoor ik het goed'? Want eerder deze week had ik de orde van dienst samengesteld voor deze zondagmorgen. En zoals u inmiddels heeft gemerkt: het gaat vanmorgen over je geroepen weten. Enfin, toeval bestaat niet zullen we maar zeggen.

Dat gesprek in onze wijkkerkenraad leverde mooie uitspraken op. Natuurlijk heeft dat gekleurd hoe ik vervolgens deze dienst ben gaan uitwerken. Een summiere preekschets lag al klaar, maar er mocht nog een heleboel uitgewerkt worden. Met dank aan onze classispredikant zal ik het een en ander van dat gesprek mee laten klinken. Bij het thema '*roeping*' wil ik het met u over vijf verschillende elementen hebben. Over elk daarvan zal ik kort iets zeggen.

Om te beginnen: roeping, waarom *ik*? Het is best een zwaar woord '*roeping*'. We aarzelen om dat woord te gebruiken voor de dingen die we doen. Dat zit ook een beetje in onze volksaard: doe maar gewoon dan doe je al gek genoeg. Aan de andere kant: er kan ook zomaar iets op je weg komen dat zó bij je blijkt te passen, misschien tot je eigen verrassing, dat je dan zegt: ja, daar heeft inderdaad altijd iets van een roeping voor mij gelegen! Maar het kan natuurlijk heel goed dat je daar wel eerst enige strijd voor moet voeren. Dat je weerstand moet overwinnen: waarom *ik*? Nu, dan verkeert u in goed gezelschap. Kijk maar naar Mozes, *nota bene* naar Mozes, degene die het volk Israël uit de slavernij zou leiden. '*Wie ben ik dat ik naar de farao zou gaan en de Israëlieten uit Egypte zou leiden?*' Dat is zo ongeveer het eerste dat hij zegt bij de brandende doornstruik. En even later zegt hij: '*Ze zullen me vast niet geloven*'. En nog weer wat later: '*ik ben geen goed spreker*'. En hij eindigt met: '*Stuur toch iemand anders...*' Dus u hoort: ook bij Mozes ging het niet van harte. Vergelijk ook veel later de profeet Jeremia: '*Ik kan het woord niet voeren, ik ben te jong*'. Zo hebben we allemaal de redenen paraat om niet in te gaan op een uitnodiging. Waarom zou God mij nodig hebben? Waarom zou ik ook maar iets kunnen bijdragen aan de komst van het koninkrijk. Maar de andere kant is natuurlijk: waarom niet ik, en wel een ander? Als we dat allemaal doen zal er niets gebeuren en niets veranderen; neemt niemand enige verantwoordelijkheid...

Het tweede element: *waartoe* worden we geroepen? Er zijn vissers aan het werk, bij het meer van Galilea. Simon en Andreas werpen hun netten uit als een hun nog onbekende man langskomt en hen roept: '*Kom, volg mij, ik zal van jullie vissers van mensen maken*'. Er valt een heleboel over deze scène te zeggen. Bijvoorbeeld hoe het toch kan dat de vissers Jezus zonder enige vraag volgen. Maar vanmorgen wil ik aandacht vragen voor iets anders, en dat is dat Jezus die mannen uitnodigt om een bepaalde *weg* met hem te gaan. Hij heeft het niet over een bepaalde leer die hij verkondigt. Laat staan dat Jezus hun uitnodigt een bepaalde catechismus of zo te onderschrijven. Ze worden allereerst uitgenodigd om een bepaalde *weg* met hem te gaan. Zoals we eerder zongen: '*ik ga waar ik gaan kan en zoek reisgenoten*'. Het begint hier dus met iets heel persoonlijks. Of jij als mens je aan iemand toe wilt

vertrouwen, daar vertrouwen aan wilt schenken. Het verwoorden van hoe daar God in oplicht, het schrijven van een belijdenis, enzovoorts, dat komt allemaal later. Het is het gaan van een weg waarop we in principe allemaal gelijk zijn, alle mensen op aarde; allemaal staan we voor de vraag in hoeverre we ons durven toe te vertrouwen aan het leven met anderen; of we in onze werkelijkheid ook iets durven te zien dat groter is dan ons hart, groter dan onze verlangens – iets of iemand die ons roept. Hoe verhoudt dit zich tot ons zoals wij hier zitten? Het gaan van een bepaalde weg is iets persoonlijks. In gesprekken hoor ik regelmatig mijn gesprekspartner spreken over een rode draad in haar of zijn leven. Zou die rode draad datgene kunnen zijn waartoe God jónu geroepen heeft? Dus niet een ander, maar jónu?

Dat brengt mij op een derde element, dat roeping plaatsvindt midden in je dagelijks leven. Die vissers die lieten hun netten achter. En andere vissers die lieten hun familie achter. Maar als we doorlezen in het evangelie dan blijkt dat ze wel degelijk ook weer doorgingen met het uitoefenen van hun beroep. De bisschop van Rome voert zijn ambt via een lange, lange keten uiteindelijk terug tot op Simon die ook Petrus wordt genoemd. Dat is onthullend want Simon had een schoonmoeder dus was hij een getrouwd man. Niks geen celibaat. En Simon was en bleef ook visser. Het allerlaatste wat hij deed was zich terugtrekken in een klooster. In de middeleeuwen maakte men een onderscheid tussen het *vita activa* en het *vita contemplativa*. Het eerste was het 'gewone' leven van mensen die vooral met hun handen werkten, het tweede was het leven van kloosterlingen, die zich voor een flink deel van hun tijd konden terugtrekken uit de wereld. Het contemplatieve, beschouwende leven achtte men hoger, van meer waarde dan het gewone, actieve leven. De reformatie maakte aan deze tweedeling van lager en hoger een einde, tenminste in theorie. Luther had het over het priesterschap van alle gelovigen en Calvijn hamerde er op dat iedereen in datgene wat hij of zij in het dagelijks leven deed, de roeping ontving om dat zo veel mogelijk te doen volgens het evangelie. In theorie is dat een geweldige gelijkschakeling van mensen. Of je nu boer of hoefsmid, leraar, burgemeester bent: iedereen is geroepen om dag in dag uit te beseffen: in wat ik doe mag ik iets van Gods wil weerspiegelen. Op die manier is iedereen geroepen niet om een ander te worden maar om de dingen *anders* te doen. Herkennen we dit? Kunnen we hier zoals we hier zitten handen en voeten aan geven?

Laten we ten vierde nog iets dieper insteken. Er gaat du een roep uit van ons dagelijks leven; mensen om je heen roepen je tot een verantwoordelijk bestaan. In de bijbel zijn het vooral de Psalmen die ons uitnodigen om daar de Naam van God mee te verbinden. Alles wat je overkomt, de goede en de kwade dagen, mogen door ons worden beleefd *coram Deo*, voor het aangezicht van God. Als we zo gaan leven dan kunnen we ervaren dat er al een bron is voordat jij dorst hebt gekregen; dat je al gezocht ja gevonden bent voordat jij bent gaan zoeken. Dat God zich openbaart en in onder heel ons leven – niet als een God ver weg, ergens boven ons, maar helemaal betrokken in en met onze aarde, ja zelfs met onszelf. God is de roepende, de roep van gerechtigheid, de roep tot vrede, en Jezus heeft daaraan stem gegeven – tot zijn zelfovergave toe. God roept – maar dwingt niet. Het roepen van God is een verlokkelijk roepen, een uitnodiging: doe mee! Maar hoe zou dat er uit kunnen zien, vandaag de dag? Laten we het moeilijkste voorbeeld nemen momenteel denkbaar: de golf van geweld in Israël en Gaza. Dag in dag uit dreigen we ons mee te laten slepen door emoties, nu eens de ene kant op dan weer de andere kant. Als we God mogen benoemen als de *roepende*, dan geldt in elk geval één ding, namelijk dat *alle*

mensen, niemand uitgezonderd geroepen zijn tot vrede. Dat, zoals ik vorig week ook zei, de tranen van een Arabische moeder net zozeer gezien worden als de tranen van Rachel. Wat zou er kunnen gebeuren als we zo durven te denken en te geloven? Het ondenkbare wordt denkbaar, namelijk dat je je zou kunnen laten veranderen door het lijden van degene die je alleen maar als je vijand kon beschouwen. Want God roept ons allen.

Het vijfde en laatste element luidt: draag elkaars lasten. Mozes riep de hulp in van Chobab, zijn zwager. Simon werd geroepen samen met Andreas, zijn broer. Natuurlijk kent de bijbel ook veel voorbeelden van individuen die geroepen worden, vergelijk nog onlangs de Sherpaviering over Jona. Maar voor nu leggen we hier de nadruk op: mensen hebben andere mensen nodig, ook om hun roeping te verwezenlijken. Een persoonlijk voorbeeld: ik had laatst een jaargesprek, over mijn werk als voorganger. Dat doen we elk jaar met twee of drie leden van de Morgenster. Ditmaal kreeg ik een suggestie mee, passend bij de spannende tijd die we tegemoet gaan als wijkgemeente. Het advies luidde: zoek een sparring partner die je kan helpen bij de lastige momenten die ongetwijfeld het komende jaar gaan komen. Een goed advies, waarom zou je alles in je eentje moeten oplossen? Mozes heeft ook een gids nodig, en vraagt met klem aan zijn zwager om hem te helpen. Als Jezus op een gegeven moment 72 leerlingen uitzendt dan laat hij ze *twee aan twee* gaan. Ook Paulus laat zich voortdurend vergezellen door anderen; hij vormt een heel team om zich heen – ook met vrouwen trouwens hebben we inmiddels ontdekt. Durven wij om hulp te vragen of denken we dat we alles zelf moeten doen? Er is voor de meesten van ons een groot deel van ons leven dat we als het ware zelf in de hand hebben, maar meer en meer worden we ons er als samenleving van bewust waar we wel niet voor afhankelijk zijn van anderen. Naast een heleboel dat we geven is er minstens zoveel dat we alleen maar kunnen ontvangen. Straks in het delen van Brood en wijn zullen we dat vieren en tastbaar maken: met open hand ontvangen we een stukje brood – en we ontvangen de wijn. Als herinnering aan al datgene waartoe God ons in Christus toe roept.

Tot slot: ik vertelde u over dat bijzondere bezoek van onze classispredikant eerder deze week. Hij vroeg ons iets te zeggen over wat 'roeping' voor ons betekent. Dat leverde mooie persoonlijke verhalen op. Toen vroeg hij: kun je in één woord zeggen wat de roeping van de *kerk* is? Toen werden onder meer genoemd: Liefde. Omzien. Samen zijn. Verbinding. Saamhorigheid. Loven en dienen. Koninkrijk. Mooie en grote woorden! Daartoe zijn we samen geroepen – als kerk. Een begin daarvan kan alleen maar gebeuren als we beginnen met *ontvangen*. Dat zullen we straks gaan doen, in brood en wijn. AMEN

Erik van Halsema